

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2023 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bartosz Szałas

Protokolant: Hubert Kozieradzki

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2023 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania I. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z udziałem zainteresowanego (...) Zespołu Publicznych Zakładów (...) w W.

o zasiłek opiekuńczy, zasiłek chorobowy

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 29 czerwca 2021 roku, znak: 450000/601/164289/2021-ZAS, w ten sposób, że:

a. przyznaje odwołującej się I. Ł.:

I. prawo do zasiłku opiekuńczego za okres od 12 lutego 2018 roku do 16 lutego 2018 roku, od 26 marca 2018 roku do 6 kwietnia 2018 roku, za dzień 23 kwietnia 2018 roku, za okres od 19 października 2020 roku do 21 października 2020 roku, od 2 listopada 2020 roku do 4 listopada 2020 roku, od 9 listopada 2020 roku do 10 listopada 2020 roku i za dzień 25 listopada 2020 roku oraz

II. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 20 sierpnia 2018 roku do 24 sierpnia 2018 roku, od 12 września 2018 roku do 28 września 2018 roku i od 11 października 2018 roku do 24 października 2018 roku;

b. uznaje, że odwołująca się I. Ł. nie jest zobowiązana do zwrotu:

I. zasiłku opiekuńczego za okres od 12 lutego 2018 roku do 16 lutego 2018 roku, od 26 marca 2018 roku do 6 kwietnia 2018 roku, za dzień 23 kwietnia 2018 roku, za okres od 19 października 2020 roku do 21 października 2020 roku, od 2 listopada 2020 roku do 4 listopada 2020 roku, od 9 listopada 2020 roku do 10 listopada 2020 roku i za dzień 25 listopada 2020 roku oraz

II. zasiłku chorobowego za okres od 20 sierpnia 2018 roku do 24 sierpnia 2018 roku, od 12 września 2018 roku do 28 września 2018 roku i od 11 października 2018 roku do 24 października 2018 roku;

2. zasądza na rzecz odwołującej się I. Ł. od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. kwotę 540,00 zł (słownie: pięćset czterdzieści złotych 00/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

3. zasądza na rzecz zainteresowanego (...) Zespołu Publicznych Zakładów (...) w W. od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. kwotę 540,00 zł (słownie: pięćset czterdzieści złotych 00/100) wraz z ustawowymi

odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI U 235/23

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 czerwca 2021 roku, znak: 450000/601/164289/2021-ZAS, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. odmówił I. Ł. prawa do zasiłku opiekuńczego za okres od 12 lutego 2018 roku do 16 lutego 2018 roku, od 26 marca 2018 roku do 6 kwietnia 2018 roku, za dzień 23 kwietnia 2018 roku, za okres od 19 października 2020 roku do 21 października 2020 roku, od 2 listopada 2020 roku do 4 listopada 2020 roku, od 9 listopada 2020 roku do 10 listopada 2020 roku i za dzień 25 listopada 2020 roku oraz prawa do zasiłku chorobowego za okres od 20 sierpnia 2018 roku do 24 sierpnia 2018 roku, od 12 września 2018 roku do 28 września 2018 roku i od 11 października 2018 roku do 24 października 2018 roku, a także zobowiązał ją do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku opiekuńczego i chorobowego za wyżej wskazane okresy. W uzasadnieniu ZUS podał, że w trakcie zatrudnienia ubezpieczonej w (...) W. P., w okresach jej niezdolności do pracy, za które miała od tego podmiotu wypłacony zasiłek opiekuńczy i zasiłek chorobowy, miała ona jednocześnie zawartą w okresie od 1 czerwca 2011 roku do 24 października 2018 roku umowę zlecenia w firmie (...) oraz podlegała ubezpieczeniom zdrowotnym z tytułu własnej działalności od 2 marca 2020 roku do nadal. ZUS dalej wskazał, że zobowiązał ubezpieczoną do wskazania, czy w poszczególnych okresach świadczyła ona pracę na rzecz P. Ł., bądź też w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, jednak nie uzyskał od niej żadnej informacji w tym przedmiocie.

(decyzja z dnia 29.06.2021r. – akta organu rentowego)

Od powyższej decyzji I. Ł. wniosła odwołanie, w którym wskazała, że nie wykonywała pracy zarobkowej w okresach wskazanych w decyzji ZUS, a także, że wbrew stanowisku ZUS przesłane zostały do ZUS-u dokumenty w odpowiedzi na jego zobowiązanie.

(odwołanie – k. 1 – 4)

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o oddalenie odwołania powołując się na argumentację jak w zaskarżonej decyzji. ZUS wniósł także o jego odrzucenie powołując się na wniesienie odwołania po upływie terminu.

(odpowiedź na odwołanie – k. 7 – 7 verte)

Postanowieniem z dnia 18 maja 2023 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie zainteresowanego (...) W. P. w W..

(postanowienie z dnia 18.05.2023r. – k. 55)

Pismem z dnia 14 czerwca 2023 roku zainteresowany (...) W. P. w W. przystąpił do sprawy i przedstawił swoje stanowisko. Na rozprawie w dniu 13 grudnia 2023 roku zainteresowany wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego od ZUS.

(pismo z dnia 14.06.2023r. – k. 63 – 64, protokół rozprawy – k. 124 verte)

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 20 listopada 2023 roku Sąd przywrócił odwołującej się termin do wniesienia odwołania.

(postanowienie z dnia 20.11.2023r. – k. 116 verte)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzja z dnia 29 czerwca 2021 roku, znak: 450000/601/164289/2021-ZAS, została przesłana odwołującej się na adres: ul. (...), (...)-(...) W.. Pomimo jej dwukrotnego awizowania nie została odebrana i w dniu 21 lipca 2021 roku

wróciła do ZUS z adnotacją „zwrot nie podjęto w terminie”. ZUS ponownie wysłał na ten sam adres tę decyzję, która znów po dwukrotnym awizowaniu wróciła w dniu 26 sierpnia 2021 roku z tą samą adnotacją jak wcześniejsza przesyłka.

Odwołująca się nie odebrała obu korespondencji kierowanych do niej przez ZUS z zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzją, nie otrzymała też awiza dotyczącego obu tych przesyłek. O fakcie wydania tej decyzji i jej treści dowiedziała się dopiero z pisma ZUS z dnia 18 maja 2022 roku, które otrzymała dnia 22 maja 2022 roku. Niezwłocznie wniosła 20 czerwca 2022 roku do ZUS o doręczenie jej tej decyzji.

Aby dojść do mieszkania odwołującej się i do jej skrzynki pocztowej trzeba przejść przez dwie pary drzwi. Listonosze często nie wchodzi dalej i pozostawiają wszelką korespondencję, w tym awiza, między furtką. Czasem awiza są pozostawiane leżące na ziemi. Listy są doręczane i do skrzynek pocztowej i czasami tylko do furtki.

(dowód: koperty – akta organu rentowego, pismo odwołującej się z dnia 20.06.2022r. – akta organu rentowego, zeznania odwołującej się I. Ł. – k. 92 – 93, zeznania świadka R. Ł. – k. 116 verte)

Odwołująca się w okresie od 1 stycznia 2011 roku do 28 lutego 2019 roku była zatrudniona w (...) W. P. w W. na pełen etat, na stanowisku młodszego asystenta, zaś w okresie od 5 października 2020 roku do nadal jest zatrudniona w tym podmiocie na pół etatu na stanowisku młodszego asystenta psychologa.

Odwołująca się w okresach od 20 sierpnia 2018 roku do 24 sierpnia 2018 roku, od 12 września 2018 roku do 28 września 2018 roku i od 11 października 2018 roku do 24 października 2018 roku była niezdolna do pracy ze względu na swój stan zdrowia. Z kolei w okresach od 12 lutego 2018 roku do 16 lutego 2018 roku, od 26 marca 2018 roku do 6 kwietnia 2018 roku, za dzień 23 kwietnia 2018 roku, za okres od 19 października 2020 roku do 21 października 2020 roku, od 2 listopada 2020 roku do 4 listopada 2020 roku, od 9 listopada 2020 roku do 10 listopada 2020 roku i dnia 25 listopada 2020 roku była ona niezdolna do pracy ze względu na konieczność opieki nad chorym dzieckiem.

(bezsporne, a nadto: zwolnienia lekarskie – akta organu rentowego)

Odwołująca się prowadzi działalność gospodarczą od 2 marca 2020 roku. W ramach tej działalności wystawia rachunki dla swoich zleceniodawców odnośnie konsultacji psychologicznych, a także zajmuje się wykonywaniem obrazów i przedmiotów artystycznych w technikach malarskich. W dniu 26 października 2020 roku wystawiła ona rachunek na wykonanie zestawów upominkowych w ramach swojej działalności gospodarczej, jednak zestawy te były przez nią wykonywane nie tylko w październiku 2020 roku, ale przez dłuższy czas, około 2 – 3 miesięcy zajmowało jej zrobienie tych zestawów. W okresach zwolnienia lekarskiego na opiekę nad dzieckiem w październiku 2020 roku odwołująca się nie wykonywała zestawów upominkowych, ani nie malowała obrazów.

(dowód: wydruk z CEIDG – k. 110 – 111, rachunek z dnia 26.10.2020r. – k. 113, zeznania odwołującej się I. Ł. – k. 123 verte – 124 verte)

Odwołująca się miała również zawartą umowę zlecenia z P. L., prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Centrum (...) P. L.. Dnia 31 października 2020 roku i dnia 30 listopada 2020 roku odwołująca się wystawiła dwa rachunki opiewające na udzielone przez nią konsultacje psychologiczne w ramach współpracy z Centrum (...) P. L.. Rachunek nr R 2/10/2020 dotyczył wszystkich konsultacji udzielonych w miesiącu październiku 2020 roku, a rachunek nr R 1/11/2020 wszystkich konsultacji udzielonych w listopadzie 2020 roku.

(dowód: rachunki – k. 114 – 115)

W okresach przebywania na zwolnieniu lekarskim w związku ze swoją chorobą i niezdolnością do pracy, za które został jej wypłacony zasiłek chorobowy, czyli w okresach: 20 sierpnia 2018 roku do 24 sierpnia 2018 roku, od 12 września 2018 roku do 28 września 2018 roku i od 11 października 2018 roku do 24 października 2018 roku odwołująca się nie

wykonywała żadnej pracy zarobkowej, ani na rzecz swojego pracodawcy, ani na rzecz zleceniodawcy, ani w ramach swojej działalności gospodarczej.

Z kolei w okresach przebywania na zwolnieniu na dziecko, za które wypłacono jej zasiłek opiekuńczy, odwołująca się w okresach:

- od 12 lutego 2018 roku do 16 lutego 2018 roku,
- od 26 marca 2018 roku do 6 kwietnia 2018 roku,
- dnia 23 kwietnia 2018 roku,

nie wykonywała żadnej pracy w związku ze swoim zatrudnieniem na umowę o pracę, ani żadnej pracy w związku z umową zlecenia z Centrum (...) P. L., nie wykonywała też żadnych czynności w związku ze swoją działalnością gospodarczą.

Z kolei w okresach przebywania na zwolnieniu na dziecko, za które wypłacono jej zasiłek opiekuńczy:

- od 19 października 2020 roku do 21 października 2020 roku,
- od 2 listopada 2020 roku do 4 listopada 2020 roku,
- od 9 listopada 2020 roku do 10 listopada 2020 roku i
- dnia 25 listopada 2020 roku,

odwołująca się świadczyła pracę na rzecz Centrum (...) P. L. w dniach:

- 20 października 2020 roku w godzinach 17:00 – 20:00,
- 21 października 2020 roku w godzinach 16:00 – 17:00,
- 2 listopada 2020 roku w godzinach 16:00 – 19:00,
- 3 listopada 2020 roku w godzinach 16:00 – 20:00,
- 4 listopada 2020 roku w godzinach 16:00 – 18:00,
- 9 listopada 2020 roku w godzinach 17:00 – 20:00,
- 10 listopada 2020 roku w godzinach 18:00 – 20:00.

Dnia 25 listopada 2020 roku i dnia 19 października 2020 roku odwołująca się nie świadczyła żadnej pracy na rzecz zleceniodawcy. Praca świadczona dla Centrum (...) P. L. przez odwołującą się polegała na udzielaniu konsultacji psychologicznych, konsultacje te były udzielane przez odwołującą się w godzinach popołudniowych, kiedy mogła zostawić chore dziecko z mężem. Jednocześnie konsultacje te odbywały się zdalnie, odwołująca się przebywała obok w pokoju. Mąż odwołującej się przyjeżdżał po pracy około 15:00, czasami o 15:30, wtedy odwołująca się mogła udzielić wieczornych konsultacji. Udzielała ich z powodów finansowych, pomiędzy nią a mężem był wówczas kryzys finansowy, potrzebowała środków pieniężnych.

(dowód: zaświadczenia z dnia 06.07.2021r. – akta organu rentowego i k. 5, zaświadczenie z dnia 07.07.2023r. – k. 82, zeznania świadka R. Ł. – k. 116 verte, zeznania odwołującej się I. Ł. – k. 92 – 93 i k. 123 verte – 124 verte)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy oraz w aktach organu rentowego, których wiarygodność nie została skutecznie zakwestionowana przez strony w toku postępowania. Sąd

miał na uwadze, że na zaświadczenia od Centrum (...) P. L. wpisano osobę (...), jednak Sąd nie ma wątpliwości, że chodzi tu o odwołującą się, która ma na imię I.. Błędne imię nie dyskwalifikuje mocy dowodowej tych zaświadczeń, doszło po prostu do sytuacji, w której zleceniodawca napisał, w jakie dni odwołująca się świadczyła, bądź nie świadczyła pracy, posługując się jej drugim imieniem, pod którym jest powszechnie znana wśród innych osób. Nie ulega jednak wątpliwości, że osoba o takim nazwisku jak odwołująca się była tylko jedna zatrudniona przez P. L. nie mogło więc dojść do pomyłki i osoba wskazana w zaświadczeniu to ta sama osoba co odwołująca się. Sąd oparł się również na zeznaniach odwołującej się I. Ł. i świadka R. Ł., którym dał wiarę w całości, wzajemnie się one bowiem potwierdzały. Sąd miał na uwadze, że zarówno świadek jak i odwołująca się potwierdzili, że istniały problemy z doręczaniem korespondencji do odwołującej się, wskazywali na pozostawianie awiza w furtce, a nawet na ziemi. Sądowi jest z urzędu wiadome, że Poczta Polska boryka się z wieloma problemami dotyczącymi prawidłowego powiadamiania adresatów o awizowanych przesyłkach i taka sytuacja, jaką opisują odwołująca się i świadek nie jest odosobniona. Stąd też Sąd dał im wiarę w zakresie braku uzyskania przez odwołującą się informacji o pozostawionym awizo przesyłki z ZUS zawierającej zaskarżoną decyzję, a tym samym wiarygodne dla Sądu jest, że odwołująca się dowiedziała się o zaskarżonej decyzji dopiero pod koniec maja 2022 roku. Również co do pracy odwołującej się w październiku i listopadzie 2020 roku dla zleceniodawcy Centrum (...) P. L. zeznania odwołującej się i świadka wzajemnie się potwierdzały, oboje potwierdzili, że zdarzały się sytuacje, gdy odwołująca się przebywając na zwolnieniu lekarskim na dziecko udzielała konsultacji psychologicznych, jednak miało to miejsce dopiero po godzinach jej pracy w (...) W. P. w W., a także jedynie w sytuacji, gdy jej mąż mógł zajmować się chorym dzieckiem. ZUS nie zaoferował żadnego materiału dowodowego, który miałby zakwestionować wiarygodność zeznań odwołującej się i świadka. Strony nie wniosły o uzupełnienie materiału dowodowego, nie zachodziła taka konieczność również z urzędu.

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie jest odwołanie I. Ł. od decyzji odmawiającej jej prawa do zasiłku opiekuńczego i chorobowego za szereg wskazanych okresów, a także zobowiązującej ją do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

W pierwszej kolejności Sąd uargumentuje kwestię przywrócenia terminu odwołującej się do wniesienia odwołania. Zgodnie z art. 477⁹ § 3 k.p.c. Sąd odrzuci odwołanie wniesione po upływie terminu, chyba że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się. W niniejszej sprawie Sąd miał na uwadze, że odwołująca się faktycznie nie odebrała kierowanej do niej dwukrotnie przez ZUS korespondencji zawierającej zaskarżoną decyzję. Jednak w ocenie Sądu nieodebranie przez nią tej korespondencji, a co za tym idzie samo przekroczenie terminu na wniesienie odwołania, nastąpiło z przyczyn niezależnych od niej. Sąd miał na uwadze, że odwołująca się nie miała wiedzy o obu przesyłkach z 2021 roku, u odwołującej się często dochodzi do problemów z awizowaniem przesyłek, awiza są pozostawiane w furtce, pomimo posiadania przez odwołującą się skrzynki pocztowej, a czasem wręcz leżą na ziemi. W takiej sytuacji Sąd dał wiarę odwołującej się, że nie otrzymała ona żadnego awiza z dwóch przesłanych do niej przez ZUS przesyłek zawierających decyzję.

Wobec tego Sąd uznał, że odwołująca się dowiedziała się o wydanej decyzji dopiero z pisma odebranego przez nią dnia 22 maja 2022 roku. Sąd miał na uwadze, że w aktach organu rentowego znajduje się pismo odwołującej się z dnia 26 lipca 2021 roku, w którym odnosi się ona do pisma ZUS dotyczącego weryfikacji okresów jej zasiłków, nie odnosi się zaś do samej decyzji, co jednoznacznie potwierdza, że w tym dniu nie miała wiedzy o jej treści. Jednocześnie samo jej pismo z dnia 26 lipca 2021 roku jednoznacznie świadczy o tym, że odwołująca się nie unikała kontaktu z ZUS, korespondowała z organem, a jednocześnie była żywo zainteresowana dalszym tokiem prowadzonego postępowania i broniła swojego stanowiska. Powyższe każe uznać, że gdyby miała wiedzę o awizowanych przesyłkach z ZUS z pewnością dołożyłaby wszelkich starań, aby je odebrać i zorientować się w aktualnej sytuacji, ewentualnie podjąć pewne kroki prawne. Jej bezczynność w sprawie aż do czerwca 2022 roku nie da się wytłumaczyć inaczej niż tylko w ten sposób, że nie miała wiedzy o wydanej decyzji. Jednocześnie z doświadczenia życiowego Sądu, jak to wskazano wyżej, wynika, że nie jest rzadką praktyką błędne awizowanie lub wręcz brak pozostawiania awiza w skrzynce przez listonoszy, co jest spowodowane wieloma różnymi czynnikami.

Sąd miał również na uwadze, że aktach organu rentowego znajduje się pismo ZUS z dnia 4 sierpnia 2021 roku, w którym ZUS informuje odwołującą się o wydaniu zaskarżonej decyzji, jednak brak jest jakiegokolwiek potwierdzenia nadania, czy odbioru tej decyzji przez odwołującą się, innymi słowy ZUS nie wykazał, że to pismo kiedykolwiek, a jeśli tak to kiedy konkretnie, trafiło do rąk odwołującej się.

Reasumując, Sąd uznał, że faktycznie odwołująca się nie ze swojej winy nie odebrała w terminie przesyłanej do niej korespondencji z ZUS, nie miała ona faktycznie żadnej wiedzy o wydanej decyzji. Skoro nie miała wiedzy o wydanej decyzji, ani o jakichkolwiek przesyłkach z ZUS, które miały być nieodebrane, to tym samym należy konsekwentnie uznać, że przekroczenie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od niej. Sąd nie dopatrył się tu również nadmiernego przekroczenia terminu, odwołująca się bowiem zareagowała w ciągu niecałego miesiąca od odebrania informacji o wydaniu negatywnej dla niej decyzji. Przekroczenie terminu nie jest też nadmierne w porównaniu do okresów, za jakie ZUS dochodzi świadczenia od odwołującej się. Warto bowiem mieć na uwadze, że ZUS wydał decyzję dotyczącą okresów sprzed trzech lat, liczonych na dzień wydania decyzji.

Należy w tym miejscu dodać, że zgodnie z poglądem wyrażonym w orzecznictwie (wyrok SA w Szczecinie z dnia 24 marca 2022 roku, sygn. akt III AUa 390/21) „regulacja art. 477⁹ § 3 k.p.c. jest odmienna od ogólnych zasad dokonywania doręczeń i oceny ich prawidłowości. Oparta jest na zwrotach niedookreślonych, co prowadzi do stwierdzenia, że to sąd decyduje czy przekroczenie terminu jest nadmierne i czy nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się” i dalej „Sąd ma dyskrejonalną możliwość potraktowania spóźnionego odwołania tak, jakby zostało wniesione w terminie”. W niniejszej sprawie Sąd korzystając z tej możliwości uznał, że odwołanie od decyzji ZUS z dnia 29 czerwca 2021 roku należy rozpoznać tak jakby zostało wniesione w terminie.

Sąd przejdzie teraz do merytorycznego rozpoznania odwołania.

Jak stanowi przepis art. 17 ust. 1 ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 1133 z późn. zm.) ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

W niniejszej sprawie Sąd ustalił, że odwołująca się we wszystkich okresach swojej niezdolności do pracy związanej z przebywaniem na zasiłku chorobowym nie świadczyła pracy, ani na rzecz podmiotu, z którym wiąże ją umowa o pracę, ani na rzecz zleceniodawcy, ani też na rzecz własnej działalności gospodarczej. Podobnie sytuacja kształtuje się jeśli chodzi o zdecydowaną większość okresów przebywania na zasiłku opiekuńczym. W tych więc okresach nie doszło do spełnienia przesłanki z art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej. Inaczej sytuacja kształtuje się jeśli chodzi o następujące okresy przebywania przez odwołującą się na zasiłku opiekuńczym na chore dziecko:

- od 19 października 2020 roku do 21 października 2020 roku,

- od 2 listopada 2020 roku do 4 listopada 2020 roku,

- od 9 listopada 2020 roku do 10 listopada 2020 roku.

Z ustaleń Sądu wynika bowiem, że w tych okresach odwołująca się wykonywała czynności zarobkowe na rzecz swojego zleceniodawcy. Sąd miał jednak tutaj na uwadze, że zwolnienie dotyczyło konieczności opieki nad chorym dzieckiem, a jednocześnie zasiłek za okres swojej niezdolności do pracy w tym czasie odwołująca się miała przyznany jedynie od pracodawcy, czyli (...) W. P. w W.. I faktycznie w godzinach, w których miałyby ona świadczyć pracę na rzecz (...) W. P. w W. nie mogła tej pracy świadczyć ze względu na konieczność sprawowania opieki nad chorym dzieckiem. Dopiero po godzinie 16:00, kiedy z pracy wracał jej mąż, to on przejmował opiekę nad chorym dzieckiem, zaś odwołująca się w tym czasie, w godzinach wieczornych, mogła świadczyć pracę na podstawie umowy zlecenia, czyli prowadzić konsultacje psychologiczne online. Słusznie więc wskazała odwołująca się w toku postępowania, że nie nadużyła w żaden sposób systemu ubezpieczeń społecznych i wypłacanych jej świadczeń, bowiem wykorzystwała czas na opiekę nad dzieckiem zgodnie z jego przeznaczeniem. Faktycznie w godzinach swojej pracy dla (...) W. P. w W. nie była

w stanie tej pracy świadczyć, bo opiekowała się chorym dzieckiem. Sąd miał co prawda na uwadze, że art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej wskazuje na przesłankę wykonywania w okresie zwolnienia pracy zarobkowej, nie precyzując w jakich godzinach ta praca ma być świadczona, jednak nie można tu zrównywać sytuacji świadczenia na pracy na zwolnieniu lekarskim chorobowym, kiedy faktycznie pracownik powinien być cały czas niezdolny do pracy ze względu na swój stan zdrowia, który uniemożliwia mu pracę, z sytuacją przebywania na zwolnieniu w związku z koniecznością opieki nad chorym dzieckiem. W ocenie Sądu, jeśli w godzinach wieczornych znajdowała się inna osoba mogąca zająć się dzieckiem, to nic nie stoi na przeszkodzie, aby odwołując się mogła udzielać porad psychologicznych na umowę zlecenie. Jednocześnie bowiem jest spełniony cel zwolnienia lekarskiego, bowiem faktycznie w godzinach do 16:00, kiedy to musiałaby pracować na rzecz (...) W. P. w W., była do tej pracy niezdolna z powodu konieczności sprawowania opieki nad dzieckiem, brak bowiem było innej osoby dorosłej, która mogłaby się dzieckiem zająć.

Reasumując, Sąd uznał, że nie zostały spełnione w niniejszej sprawie przesłanki z art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, a co za tym idzie, niezasadnym było pozbawienie przez ZUS odwołującej się prawa do zasiłku chorobowego i zasiłku opiekuńczego za wszystkie wskazane w zaskarżonej decyzji okresy.

Drugą kwestią wskazaną w zaskarżonej decyzji było zobowiązanie odwołującej się do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

Zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej też jako: ustawa systemowa) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11. Odsetki, z zastrzeżeniem ust. 1a, są naliczane od dnia następującego po dniu wypłaty świadczenia do dnia spłaty. Odnosnie zakwalifikowania świadczenia jako nienależnego należy zaś sięgnąć do art. 84 ust. 2 ustawy systemowej. W treści zaskarżonej decyzji ZUS nie podał konkretnej podstawy prawnej z art. 84 ust. 2 ustawy systemowej dla uznania świadczenia za nienależnie pobrane. Należy więc zauważyć, że zgodnie z art. 84 ust. 2 pkt 1 tej ustawy za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczone o braku prawa do ich pobierania, zaś zgodnie z jej art. 84 ust. 2 pkt 2 za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

W orzecznictwie wskazuje się słusznie, że „obowiązek zwrotu świadczenia obciąża tylko tego, kto przyjął świadczenie w złej wierze, mając świadomość jego nienależności. Dotyczy to zarówno osoby, która została pouczone o okolicznościach dotyczących braku prawa do pobierania świadczenia (art. 84 ust. 2 pkt 1 u.s.u.s.), jak i osoby, która uzyskała świadczenie na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenie (art. 84 ust. 2 pkt 2 u.s.u.s.)” (postanowienie SN z dnia 19 maja 2022 roku, sygn. akt I USK 429/21; postanowienie SN z dnia 11 marca 2020 roku, sygn. akt III UK 72/19). Przepis art. 84 u.s.u.s., ustanawiając obowiązek zwrotu świadczenia przez osobę, która pobrała nienależne świadczenie, wskazuje istotną cechę nienależnie pobranego świadczenia w ujęciu ustawy systemowej, określaną jako *differentia specifica*, tj. świadomość (zła wiara) osoby pobierającej świadczenie co do nieprzysługiwania tego świadczenia w całości lub w części od początku, albo w następstwie później zaszłych zdarzeń. Obowiązek zwrotu świadczenia obciąża więc tylko tego, kto przyjął świadczenie w złej wierze, mając świadomość jego nienależności (postanowienie SN z dnia 9 marca 2021 roku, sygn. akt III USK 60/21). Zarzut pobrania nienależnego świadczenia z ubezpieczenia społecznego może być podniesiony tylko wobec osoby, która otrzymała świadczenie bezpodstawnie, i to tylko wówczas, gdy osoba ta miała świadomość, że wypłacone świadczenie jej się nie należy (wyrok SN z dnia 2 października 2018 roku, sygn. akt I UK 248/17).

W niniejszej sprawie Sąd po pierwsze nie uznał, aby zachodziły przesłanki do pozbawienia odwołującej się prawa do zasiłków chorobowego i opiekuńczego. Wobec tego tym bardziej nie można mówić o spełnieniu którejkolwiek z przesłanek z art. 84 ustawy zasiłkowej. Jedynie na marginesie wobec tego Sąd pragnie zaznaczyć, że nie zostało przez

ZUS wykazane, aby odwołująca się w którymkolwiek momencie miała świadomość pobierania świadczenia, które jej nie przysługuje, była ona bowiem cały czas przekonana o spełnianiu przez nią przesłanek do przyznania jej zasiłku chorobowego i opiekuńczego. Nawet jeśli chodzi o najbardziej sporną kwestię wykonywania przez nią pracy na umowę zlecenie w dniach opieki nad dzieckiem, również i wtedy odwołująca się była przekonana, że zasiłek opiekuńczy się jej należy, skoro przez cały dzień opiekuje się dzieckiem i nie może faktycznie pracować na rzecz swojego pracodawcy (...) W. P. w W., a jedynie w godzinach wieczornych, kiedy w opiece zastępuje ją jej mąż, jest w stanie udzielać konsultacji psychologicznych online.

Wobec powyższego, brak było w niniejszej sprawie spełnienia przesłanek uznania wypłaconych odwołującej się zasiłków chorobowego i opiekuńczego za okresy wskazane w zaskarżonej decyzji, za świadczenia nienależne w rozumieniu art. 84 ust. 2 ustawy zasiłkowej. Tym samym brak było podstaw do żądania przez ZUS zwrotu tych świadczeń od odwołującej się.

Reasumując, Sąd uznał, że zaskarżona decyzja jest w całości błędna, zarówno w zakresie odmowy prawa do zasiłków chorobowego i opiekuńczego za wskazane w niej okresy, jak i w zakresie żądania zwrotu świadczenia od odwołującej się.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku, zmieniając zaskarżoną decyzję.

W kwestii kosztów postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 i 99 KPC oraz §9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. - Dz. U. z 2018r., poz. 265), zasądzając od ZUS na rzecz odwołującej się kwotę 540,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Sąd miał na uwadze, że minimalna stawka kosztów zastępstwa procesowego w niniejszej sprawie wynosi 180,00 zł, w ocenie Sądu zaś adekwatna w niniejszej sprawie będzie trzykrotność tej stawki. Sąd miał bowiem na uwadze bardzo niską wartość stawki minimalnej i jej zupełną nieadekwatność do warunków rynkowych świadczenia usług prawniczych, a więc do rzeczywistych kosztów zastępstwa procesowego, jakie odwołująca się poniosła. Sąd miał na uwadze, że pełnomocnik odwołującej się skierował do Sądu obszernie, jak na sprawę ubezpieczeniową, pisma procesowe, zawierające wyczerpujące stanowisko z uzasadnieniem prawnym i faktycznym, stawiał się również na wyznaczonej przez Sąd rozprawie (trzy terminy). Sąd miał na uwadze, że przy takim nakładzie pracy pełnomocnika zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w wysokości niższej niż trzykrotność stawki stanowiłoby jedynie iluzoryczny zwrot kosztów procesu poniesionych przez odwołującą się.

Analogicznie kwestię kosztów procesu Sąd rozszedł jeśli chodzi o koszty poniesione przez zainteresowanego. Sąd miał na uwadze aktywność pełnomocnika strony zainteresowanej, który stawiał się na każdym terminie rozprawy i skierował jedno pismo procesowe, które zawierało stanowisko strony z podaniem stanu faktycznego, jaki widziała strona zainteresowana. Jednocześnie zainteresowany ostatecznie przychylił się do stanowiska odwołującej się, stając po jej stronie w procesie, stąd też wygrana przez stronę odwołującą się skutkuje też przyznaniem zwrotu kosztów dla zainteresowanego od przegrywającego w sprawie organu rentowego. Wobec tego również na rzecz zainteresowanego Sąd przyznał kwotę 540,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, czyli w wysokości trzykrotności stawki minimalnej.